

Maren uit een vergeten land

Maren uit een vergeten land

Proeven van proza en poëzie

Rob De Winter

Schrijver: Rob De Winter
Omslagontwerp: Wouter De Winter
Foto auteur: Duifje Alderse Baas
ISBN: 9789403635095
NUR 303/306
D/2021/Rob De Winter, uitgever
Uitgegeven in eigen beheer bij mijnbestseller.nl
© Rob De Winter
Alle rechten voorbehouden

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijver.

Van Dale:
mare (de; v(m); meervoud: maren): tijding, gerucht

Inhoud

Verhaal	8
Als op een ochtend	11
Schemering	13
Kraai kraai	15
Dankzij Verschueren	17
De ingelande	19
Ecriture visible – TORPEDO N° 5	21
Een oud-strijder herdenkt	23
Winterwende	25
Ongerijmd	39
wereldwijs	41
wijze begeerte	43
ongerijmd	44
scribo ergo sum	47
kwadratuur	49
Miniaturen	51
Schaduwbeeld	53
Herfstgetijde	55
Blauw	57
Wit	61
Uit de hoogte	63
Landschap	65
andante	67
uit kluiten gewassen	69
tijdloos	71
gekroond	73
eerste januari	75
Het eeuwige verhaal	77
Corona blues	79
Sprookje in variaties	87
De weg naar de hemel	103
Ritueel	107
Ambigu	109

Schilderijtentoonstelling	111
30 graden juni	113
compositie 1921	115
chaconne	117
demoiselle d'Avignon	119
vier	121
de orde van Fibonacci	123
hallo, tot ziens	125
wit zwart	127
witzwarte coda	129
Parabels en fabels	131
Een parabel gedroomd	133
Zwarte pastorale	135
In het gras	137
De parabel van de vogel	139
Oeverloze ruimte	141
nieuwe lente	143
Wenen zeventien	144
oeverloos	147
met mijn woorden 1	148
met mijn woorden 2	149
met mijn woorden 3	150
holle ruimte	153
wandering in Ghent	155
Maren uit een vergeten land	157
Homerisch	159
De Ballaklavisius	161
Rood	167
In het land van de zuiveren	171
Verzameling	175
De begrafenis	177
Reflectie	197

De wereld zoals die voorhanden is,
spreekt niet meer tot onze verbeelding.
Pas wanneer er iets aan die wereld schort,
op eender welke manier, merken we die op.

(Martin Heidegger)

Verhaal

Er was eens.
Een spiegeling op een eiland.
In een verloren continent.

Alleen een mens kan het.
Woorden ordenen. Spellens in een vreemde taal.
Ik ontmoet mezelf in stilte. Ik ken hem nog van vroeger.
Maar hij herkent me niet meer.

Gisteren en vandaag vloeien door elkaar zoals hij en ik op deze
verre plek waar je nog lucht kan ademen.
Waar alles mogelijk is.
Waar de hele rotzooi niet zo strikt geregeld is of draait en tikt
als de mechaniek van een staande klok.

Hoe konden we vergeten en leven alsof de ander er niet is.
Is er een stip in de tijd om elkaar niet een plaats te gunnen?
In denken of meevoelen.
Of slechts één woord te spreken?
En een ziel wordt gezond.

Is dit een verhaal als het geen spanningsboog kent, geen
terugblik of geen voorafspiegeling?
Zijn woorden voldoende?
Zoals in een gedicht?
Ook daar kan je een boog spannen zonder hem los te laten.
Zoals muziek een mysterie schept zonder te verklaren.
Spiegel im Spiegel.

Zo schuift het leven voorbij.
Is dit de reden van ons bestaan?
Het leven leefbaar houden door er een verhaal van te maken.

We missen het grote verhaal.
Een nieuw Nieuw Testament van een simpele visser met wijze woorden.
Misschien vind je het wat verder, voorbij de volgende bocht.
En ruik je fris als een vis een andere horizon.

Grote verhalen hebben mensen een zin, een goesting, een betekenis, een richting gegeven.
Om te doen wat anderen willen.
Om elkaar in het verderf te storten.
Om het eigen gelijk van de vreemde de kop in te slaan.
Verhalen die het verdienen om te ontmaskeren, te ontmantelen.

Daar kwam ik vandaan en ging op zoek naar een kleiner verhaal.
Op mijn maat gesneden.
Zo belandde ik op dit eiland.

Als op een ochtend

Ben ik meer dan de woorden die me nog resten?
Ik wil ze kneden tot een verhaal,
een landschap van herinneringen.

Schemering

De nacht laat de stilte los. Buiten stijgen de eerste groene geuren op. Straks mogen ze binnen sijpelen. Ik zit aan mijn vertrouwde tafel bij het raam. Links van mij een oude editie van een geïllustreerd woordenboek. Het computerscherm voor mij blijft dichtgeklapt. Ruitjespapier is mijn deel.

Wat wordt het vandaag? Een bekentenis misschien, of een brief, een testament, een beschouwing. Wie weet een verhaal. Liefst alles in één, zegt de veelvraat in mij.

Gisteren kreeg ik een mail van Pixie, mijn jongste kleinkind. Een meisje met lef. Ze doet mee aan een verhalenwedstrijd. Het werd een sprookje. *Een schat van mensen.*

De dubbele schaduw van mijn schrijfhand en het vulpotlood danst op het ritme van letters, puntjes en streepjes. Dat gehuppel trekt geen beelden in mijn hoofd in trage driekwartsmaat. Het leidt mij af. Ik heb liever een wit blad waarop enkel mijn volzinnen tinten.

De nieuwe dag heeft de schemering al op gang getrokken. In het raam voor me geelgrijze verfstreken tussen wolken en een restje afgestofte nacht. De weerspiegeling van mijn nachtlamp vecht met de gloed van het televisieschermbild in de woonkamer van mijn achterbuur. Twee ramen met dubbel vensterglas zijn niet in staat om de schaduw te dempen van een dartele buurvrouw die elke ochtend na de nieuwsberichten ijverig de turnles volgt.

Een van de lichtspots boven mijn hoofd begint te flikkeren. Is het uit protest omdat die trouwe wakers van mijn ochtendgebed te weinig aandacht krijgen? Of is die lamp nu echt aan het eind van haar Latijn na meer dan dertig jaar toegewijde dienst.

Wanneer na een laatste stuiptrekking het licht helemaal dooft, vervalt mijn blad tot halve lichtsterkte maar blijft leesbaar. De dubbele schaduw is als een vereenvoudigde breuk herleid tot één. Het beeld is rustiger geworden. Zo ook mijn hoofd. Nu kan ik echt beginnen met schrijven.

Kraai kraai

De kraaien brengen het uit. Een eenzaam exemplaar zit op de dakgoot en overschouwt zonder kras of stoot de tuinen in de buurt.

Als ik 's morgens mijn eerste water los en de resten van mijn laatste avondmaal eruit pers, denk ik na over de dag die eraan komt.

Zijn er weer node verplichtingen ingepland?

Kan ik eens een dag doorbrengen zonder een of ander schermcontact met een ongenaakbare?

Zal het me lukken om voor het vroege begin van de avondschemering een portie frisse lucht te scheppen?

Het liefst nestel ik me in een zetel met een tectonic puzzel van zes sterren, zoals gisteren. Terwijl ik beter nog een hoofdstuk James Joyce tot mij had genomen.

Schrijven zoals hij, dat zou ik wel willen, maar dat lukt natuurlijk niet. Want hij was de eerste en de laatste die als Joyce heeft geschreven. Ik kan alleen proberen te schrijven zoals Rob dat kan.

Trouwens, als het mij toch zou lukken om die ander na te doen, dan brengen de kraaien het wel uit.

Ze houden zich verborgen tussen takken die hun meeste bladeren kwijt zijn. Maar ik hoor ze wel. Kraai kraai roepen ze. In de verte schiet een vlucht eenden als een puntige pijl de wolken tegemoet. Ik zie ze wel maar hoor ze niet. De herfst geurt naar rood en geel. De zon die de kleuren mengt lokt me naar buiten. Maar mijn smartelijke telefoon houdt me tegen met een voorspelling van grijze wind en blauwe mist.

Wat doet het er nog toe?

Wat ik het meeste mis kan ik ook buiten niet vinden, hoe ver ik ook ga zoeken. We leven in een luchtbel waarin die honger niet te stillen valt. Een steelse blik, een glimp van een glimlach, vingers die elkaar even vinden, een hand op een knie of een schouder. Elkaar zonder woorden in de ogen kijken, iets langer dan die ene toegestane seconde. Zelfs in een grote groep mensen. Vooral in een grote groep mensen.

Waar is dat allemaal naartoe?

Kunnen we zo snel vergeten wat essentiële contacten zijn?

Kraai kraai.

Dankzij Verschuieren

Een tekst wordt geboren. Geen weeën. Wel enige inspanning gevraagd, een beetje persen met de hersenen. Is dit nu het resultaat van wat negen maanden geleden werd bevrucht? En hoe heeft het kind zich al die tijd gevoed? Met woorden wellicht. Gelezen, gehoord, naverteld, verzonnen, geleerd. Maar heeft het dan ook al die woorden, die tienduizenden woorden, dat moet ik echt eens narekenen, opgenomen? Natuurlijk niet. Het kind heeft ze afgewogen, opgeslagen of weggewimpeld. Maar hé, zo werkt dat niet. Ook woorden die verworpen zijn kunnen terugkeren, via dromen bijvoorbeeld. Als die negen maanden al niet lijken op een eindeloze droom. En uit die massa woorden die werden opgeslagen, al of niet gewenst, kan het kind kiezen.

Je zou denken wat een hoeveelheid. En toch. Heel wat woorden zijn niet gekend. Misschien bestaan er wel meer dan gekende woorden. Ik moet er eens dat dubbeldik encyclopedisch woordenboek van een zekere Verschuieren op naslaan. Ooit had ik dat graag in mijn bezit gehad maar het werd afgevoerd bij de stapel onrealistische wensen wegens te duur of niet levensnoodzakelijk. En kijk, vorige week werd bij een kennis een oude zolder opgeruimd en lag het dubbeldik in de aanbidding. Ik heb er twee euro voor betaald, een euro per kilo als ik goed kan schatten. Ik vind het heerlijk om erin te bladeren. Leuker dan browsen op Wikipedia. In één oogopslag zie je tientallen woorden per dubbele pagina. Je moet al pech hebben om geen woord te vinden dat je nog niet kende.

Dat moet ik echt eens doen, hier op mijn kamer waar ik deze ochtendlijke schrijfsels intik, een willekeurig blad openslaan, er een of twee nieuwe woorden uitpikken en daarover iets schrijven. Gedaan met de lege ochtenden zonder inspiratie! Geef mij woorden, heer, en mijn ziel zal gezond worden. Ik brouw er wel iets mee, een absurd verhaal, een niet te diepzinnige beschouwing, wie weet een gedicht. Als ik maar vrij mag verzen.

Willekeurig opengeslagen en volgende woorden gevonden:
dijkslag:

*gedeelte van een dijk door een ingelande te onderhouden
ingeland:*

landbezitter in bedijkte polder

*(Verschueren groot geïllustreerd woordenboek
Negende uitgave – 1991)*

De ingelande

Met de eerste herfstdagen komt ook een omslag van het weer. Nazomerdagen brachten onverwacht hoge temperaturen, zelfs boven de vijftientig graden. Maar sinds gisteren steekt een stevige wind op en de hemelsluizen breken op onverwachte momenten open. Kort en hevig, wie buiten liep werd naar binnen gejaagd al was het maar om een lichte regenjas aan te trekken en terug aan de slag te gaan. Want hier in de polders is er altijd werk.

Vandaag is boer Karel erop voorzien. Hij draagt een geelgelakte jekker, een wollen muts bedekt zijn blinkende kruin. Nu is het nog droog maar de donkergrijze wolkenmassa daar in het zuidwesten belooft niet veel goeds. De landerijen liggen er rustig bij. De oogst van wintertarwe is binnen, de stoppels krijgen even de tijd om uit te sterven, de aarde moet pas een van de volgende weken worden omgeploegd. Wat verder ligt het grasland. Dat werd twee weken geleden al gehooïd. De schuur bevat nu voldoende voorraad om de winter door te komen.

Karel voelt zich tevreden met de keuze die hij jaren geleden heeft gemaakt om niet alleen gewassen te kweken maar er ook een twintigtal koeien op na te houden. Die verre burens die melkveehouder zijn verklaarden hem toen gek. Specialiseren, dat is wat elke boer zou moeten doen, wil de stiel blijven voortbestaan. Maar dat zinde Karel niet. Zijn vader had dat al gedaan en was helemaal afhankelijk geworden van de veevoederbedrijven voor zijn kosten en van de schommelingen van de vleesprijzen op een ondoorzichtige en veel te grote markt voor de inkomsten. Het had hem geen eieren opgebracht, laat staan een extra centje voor zijn oude dag.

Nee, dan liever boeren zoals grootvader dat deed. Specialiseren in gewassen, allemaal goed en wel, maar zorg ervoor dat je boerderij een boerderij blijft, met twintig stuks grootvee en twintig stuks kleinvee. Zo heb ik nooit honger gekend, jongen, elke dag vlees in de pan, pap in het bord en een eitje bij het ontbijt op de koop toe! En zo heeft moeder de vrouw ook steeds iets om handen, de tijd van tien koters opkweken is nu echt wel voorbij.

Karel stapt de twee meter hoge dijk op. Het is nu het goede seizoen om zijn deel ervan te inspecteren. Zijn deel dat grenst aan zijn landerijen, zijn dijkslag. Zo staat het ook in de wet en elke polderboer weet dat dit een van de plichten is van de ingelande. Hij kijkt naar het machtige grijze water dat bruist en schuimt en de stilte verscheurt. Soms denkt Karel dat deze aloude Noordzee hem iets wil vertellen, nu nog met meer aandrang dan de vorige jaren. Kon hij haar maar begrijpen.

Ecriture visible – TORPEDO N° 5

Meer dan de helft van de toetsen staan ingedrukt, ze laten een spoor na van letters die veel, te veel misschien, werden gebruikt. Ik probeer er een zin mee te vormen, zin aan te geven, een verhaal te bedenken.

Ik kan me niet losmaken van de tekst die op het beduimeld blad op de schrijfmachine nog goed leesbaar is. Een lange volzin die me verrast en inspireert, die beweert dat mijn portret een landschap is. Wie ben ik? Ben ik meer dan de woorden die ik vertel, die ik hier neerschrijf? Ben ik meer dan de woorden die me nog resten? Ik wil ze kneden tot een verhaal, een landschap van herinneringen.

Ik moet een jaar of elf geweest zijn toen ik voor het eerst op een robuuste Remington mocht tikken onder het waakzaam oog van vader. Hij had me geduldig uitgelegd hoe ik met de juiste kracht en de nodige voorzichtigheid de toetsen kon aanslaan. Wat een golf van voldoening stroomde er door mijn lijf toen zich een eerste woord vertoonde op het ingerolde papier. Mijn voornaam, zonder hoofdletter. Alsof toen al de titel werd bedacht van een lang verhaal dat zou volgen, dat ik vandaag nog verderzet. Over mijzelf zonder hoofdletter.

De avonturen van een kuifje, wereldreiziger. Niet op ontdekking in de grote wereld van de vijf continenten, maar in de nog grotere wereld van een huiskamer. Een glazen tafelblad weerspiegelt de stofdeeltjes van een vergeten geschiedenis. Een marmeren schouw draagt een zoemend aquarium. Een aarzelend licht valt door de gekleurde glasramen van de dubbele deur tussen woonplaats en salon.

De stilte wordt gestoord door een onregelmatig tikken van azertyoetsen op het nog deels witte blad, een witruimte die verleidt. Kom, vul me.